



TÖÖ LAPSE JA PEREGA*

/Lastekaitsetöötajate põhikoolituse IV moodul/

* Koolituskava on aidanud arendada Ingrid Sindi (TLÜ).

18.-19. aprill ja 15.-16. mai 2018

Sihtgrupp: kohalike omavalitsuste ja Sotsiaalkindlustusameti lastekaitsetöötajad ja nende ülesandeid täitvad sotsiaaltöötajad

Eesmärk: lastekaitsetöötaja toetab abivajava lapse heaolu tagamiseks perekonda ja kaasab last.

18. aprill 2018

09.30 - 10.00 *Saabumine ja hommikukohv*

10.00 - 11.30 Kontakti loomine grupiga. Kiindumussuhte olemus ja olulisus. Pere kui süsteem, avatud süsteemi omadused. Erinevad peretüübid.

11.30 - 11.45 *Kohvipaus*

11.45 - 13.15 Pere arengufaasid, kärgpere eripärad.

13.15 - 13.45 *Lõuna*

13.45 - 15.15 Genogramm ja selle kasutamine töös peredega.

15.15 - 15.30 *Kohvipaus*

15.30 - 17.00 Genogrammi praktiline harjutus. Kokkuvõte päevast.

19. aprill 2018

08.30 - 09.00 *Saabumine ja hommikukohv*

09.00 - 10.30 Koostöö perekonnaga lastekaitsetöös. Kriitilise tähtsusega aluspõhimõtted. (Esma)kohtumine pereliikme(te)ga. Informeeritud otsus.

10.30 - 10.45 *Kohvipaus*

10.45 - 12.15 Ülevaade vestlustehnikatest. Lahenduskeskse lähenemise vestlustehnikad. Eesmärgistamine ja selle olulisus.

12.15 - 12.45 *Lõuna*

12.45 - 14.15 Juhtumid ja harjutused gruppides. Vestlustehnikad, sh lahenduskeskse lähenemise tehnikad.

14.15 - 14.30 *Kohvipaus*

14.30 - 16.00 Toimetulek vastupanuga.

15. mai 2018

09.30 - 10.00 *Saabumine ja hommikukohv*

10.00 - 11.30 Lapse kuvand. Lapsekeskne lähenemine. Lapsekeskse vestluse põhimõtted. Lapse õiguste juhtpõhimõte „Lapse osalemine“.

11.30 - 11.45 *Kohvipaus*

11.45 - 13.15 Lapsega suhtlemine. Eetilised põhimõtted. Kontakti saavutamine. Suhtlusvahendid. Vestluse refleksioon.

13.15 - 13.45 *Lõuna*

13.45 - 15.15 Eri vanuses laste suhtlemisarengu eripärad ja nendega arvestamine.

15.15 - 15.30 *Kohvipaus*

15.30 - 17.00 Positiivse vanemluse mõiste, vanemluse teoreetilised alused, erinevad vanemlusprogrammid Eestis.

16. mai 2018

08.30 - 09.00 *Saabumine ja hommikukohv*

09.00 - 10.30 Kriisi mõiste. Täiskasvanute ja laste kriisireaktsioonide erinevused.

10.30 - 10.45 *Kohvipaus*

10.45 - 12.15 Suhtlemine perega kriisiolukorras. Psühholoogilise esmaabi olemus. Kriisinõustamine.

12.15 - 12.45 *Lõuna*

12.45 - 14.15 Lastekaitsetöötaja roll töös asendushooldusel elava lapse ja tema perega. Asendushooldusele paigutatud lapse identiteet.

14.15 - 14.30 *Kohvipaus*

14.30 - 16.00 Töö päritoluperekonnaga.

Kodutööd koolitusel: kahe õppetsükli vahepeal ja peale koolitust annavad koolitajad kodutööd:

- genogrammi koostamine,
- eneseanalüüs vanemate ja lapsega suhtlemise teemal
- küsimused mõtlemiseks kriisiolukordade ja asendushoolduse teemades.

Kodutööd on kohustuslik esitada, kui soovitakse tunnistust Lastekaitsetöötajate põhikoolituse lõpus.

Õpiväljundid

Koolitusel osalenu:

- Näeb perekonda süsteemina, oskab määrata pere arengufaasi ja teab, milliste ülesannetega peab pere selles toime tulema.
- Oskab algtasemel genogrammi oma töös kasutada.
- Oskab rääkida lapsevanema(te)le lastekaitse ootustest ja väljavaadetest, samal ajal kaasates pereliikmeid koostööle muutuste tekitamisel.
- Teab baastasemel vestlustehnikaid, mis soodustavad positiivseid suhteid ja pereliikmete kaasatust lastekaitsetöös.
- Teab baastasemel lapsekeskse vestluse põhimõtteid ja arvestab nendega oma igapäevases töös, sh teab lapse õiguste juhtpõhimõtet „Lapse osalemine“ ning suudab arvestada lapse õigusega olla ära kuulatud.
- Oskab juhtumeid menetledes küsida lapse arvamust, teab eetilisi põhimõtteid lastega suhtlemisel ja oskab neid rakendada töös; teab erinevaid suhtlusvahendeid ja oskab vajadusel neid rakendada.
- Teab positiivse vanemluse põhimõtteid ja on võimeline neid jagama igapäevatöös lapsevanematega.
- Tunneb ja märkab erinevaid kriisireaktsioone ning oskab suhelda perega kriisiolukorras ja anda esmast kriisiabi ja/või seda vahendada
- Mõistab oma rolli asendushooldusel elava lapse ja tema perega töötades, sh vajadust säilitada asendushooldusel viibiva lapse identiteet, lähtudes lapse parimatest huvidest.
- On valmis toetama lapse suhet ja suhtlemist päritoluperekonnaga lähtudes lapse parimatest huvidest.

Koolitajad:

Sirje Agan – pereterapeut ja kriisipsühholoog

Ingrid Sindi – Tallinna Ülikooli sotsiaaltöö doktorant, pikaajase asendushoolduse valdkonnas töötamise kogemusega. Teda toetab koolitamisel Anne Sundja, Sotsiaalkindlustusameti lastekaitsetöötaja.

Maria Žuravljova – TÜ Narva Kolledži programmijuht. Teda toetab Elmet Puhm, SOS Lasteküla teenuste kvaliteedijuht.

Õppe maht: 40 akadeemilist tundi, millest 32 on auditoorne ja 8 iseseisev töö.

Soovituslik lugemine:

Sotsiaaltöötaja kutsestandard tase 7.

<http://www.kutsekoda.ee/et/kutseregister/kutsestandardid/10536292/pdf/sotsiaaltootaja-tase-7.7.et.pdf>

Lapse heaolu hindamise käsiraamat (2017). Sotsiaalkindlustusamet.

Kättesaadav: https://www.sotsiaalkindlustusamet.ee/sites/default/files/content-editors/Lastekaitse/Noustamisteenused/lapse_heaolu_hindamise_kasiraamat.pdf

Eesti lastekaitse ja sotsiaaltöö minevikus ning mõisted nagu lastekaitse ja laste hoolekanne (lk 15-16). Toros, K. (2011). Assessment of child well-being: child protection practice in Estonia. Sotsiaalteaduse dissertatsioon, Tallinna Ülikool. Kättesaadav:

Veebiseminar. Lastekaitse suundumus Lastekaitseseaduse (2014) perspektiivis: lastekaitse, lastehoolekanne ja valdkondadeüleline koostöö. Kättesaadav: <http://www.sinamina.ee/e-koolitused/spetsialistidele/>

Laste ja pere arengukava 2012-2020. Ennetus, varane märkamine ja positiivse vanemluse toetamise fookus.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja _pered/laste_ ja _perede_arengukava_2012_-_2020.pdf

Lastekaitse korralduse uuendamise alusanalüüs, 2013. (mõisted lk 13).
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja _pered/lastekaitse_alusanaluus_pwc_2013_27.11_2.pdf

Poopuu, T. (2013). " Lastehoolekanne Skandinaavias ja Eesti lastekaitse süsteemi väljakutsed". Sotsiaaltöö, 3, lk 26-29.

Uus ülemaailne sotsiaaltöö definitsioon. Sotsiaaltöö eesmärk, ülesanded ja väärtused.
<https://www.iassw-aiets.org/global-definition-of-social-work-review-of-the-global-definition/>

Lapse parim huvi. Juridica, nr 6 (2015)
https://www.juridica.ee/get_doc.php?id=2238

Lapse parimast huvist lähtumise kohustus. Riisalo, S. ja Nikonov, E. (2013). Lapse parimast huvist lähtumise kohustus uue lastekaitse seaduse eelnõus. Sotsiaaltöö, nr6, lk 20-22.

Kiindumus suhtest. Allikas: Abiks lastekaitsetöös. Valimik teemakäsitlusi. (2012)., lk 20-26.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ ja _pered/abiks_lastekaitsetoos_-_valik_temakasilusi.pdf

Video. Paarist pereks. <http://www.sinamina.ee/e-koolitused/koolitused/koolitus/?sid=1>

Lapse ja pere arengu etapid ning nende käsitlus vaimse tervise seisukohast: ennetus, märkamine ja abi.
https://www.sm.ee/sites/default/files/contenteditors/Lapsed_ ja _pered/Lapse_oigused_ ja _heaolu/sotsiaal_ministeerium_kogumik_laste_vaimse_tervise_toetamisest.pdf

Positiivne vanemlus ja vanemluse toetamine. allikas: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring. Kirjanduse ülevaade ja metoodika aruanne. (2012). Praxis. Lk 27-33.
http://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Tooja_Sotsiaalpoliitika/Lapse_oiguste_ ja _vanemluse_monitooring_-_kirjanduse_ylevaade_ ja _metoodika_aruanne.pdf

Tark lapsevanem: Piiride seadmine lapsevanemale.
http://www.sinamina.ee/public/koolitused/tark_lapsevanem/index.html

Pere kui süsteem ning lapse aitamise läbi lapsevanemate.
<http://www.sinamina.ee/e-koolitused/spetsialistidele/>

Turvaline lapseõlv ning vanemate kasvatus viisidel, mis kahjustab.
http://www.e-julkaisu.fi/ensi_ ja _turvakotien_liitto/turvalse_lapsepolve_poole/

Laps ja pere ökoloogilise teooria perspektiivist.
Video. <http://study.com/academy/lesson/bronfenbrenners-ecological-systems-theory-of-development-definition-examples.html>

Bronfenbrenner, U. (1979). The Ecology of Human Development: Experiments by Nature and Design. Cambridge, MA: Harvard University Press.

Tugevustele suunatud lähenemisest: Toros, K. Tugevustele suunatud lähenemine. Õpiobjekt eesti keeles: Tugevustele suunatud lähenemine <https://sites.google.com/site/tugevustelesuunatudlaehenemine/>

- Lapse kuvand ning lapse õiguste tagamise eeldused. Allikas: Lapse õiguste ja vanemluse monitooring. Kirjanduse ülevaade ja metoodika aruanne. Lk 10-14.
http://www.praxis.ee/fileadmin/tarmo/Projektid/Tooja_Sotsiaalpoliitika/Lapse_oiguste_ja_vanemluse_monitooring_-_kirjanduse_ylevaade_ja_metoodika_aruanne.pdf
- Koostööst perekonnaga: Selg, M. (2009). Koostööst perekonnaga (lk 7-10), materjalist „Lapse ja perekonna hindamisjuhend”. Sotsiaalministeerium. https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/lapse_ja_perekonna_hindamine_2009.pdf
- Tugevustel põhinevast, ülesehitavast lähenemisest. Selg, M (2009). Tugevustel põhinev, ülesehitav lähenemine (lk 13-15), materjalist „Lapse ja perekonna hindamisjuhend” Sotsiaalministeerium.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/lapse_ja_perekonna_hindamine_2009.pdf
- Laps(ed) perevägivalja kontekstis. Linno, M; Strömpl, J. (2014). Lapsed perevägivalja kontekstis: Rauli ja Mari juhtum. Sotsiaaltöö, 1, 51–56.
- Laste väärkohtlemise diagnostikasüsteem Kontseptsioon. (2012). TK & K Partnerid.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/vkd_kontseptsioon.pdf
- Lapse õigus olla ärakuulatud. Üldkommentaar nr 12.
https://www.sm.ee/sites/default/files/content-editors/Lapsed_ja_pered/Lapse_oigused_ja_headolu/uldkommentaar_nr_12.pdf
- Liivamägi –Hitrov, A. ja Kask, K. (2016). Lapse küsitlemise käsiraamat. Tallinn. Justiitsministeerium.
http://www.kriminaalpoliitika.ee/sites/krimipoliitika/files/elfinder/dokumendid/lapse_kusitlemise_kasiraamat_2016_0.pdf
- Pütsepp, J. (2017). Mina olen enda oma. MTÜ Lastekaitse Liit
<http://www.lastekaitseliit.ee/raamat/mina-olen-enda-oma/>
- Haldre, L., Palk, E. (2017). Raamatu „Mina olen enda oma“ juhendmaterjal õpetajale ja lapsevanemale. MTÜ Lastekaitse Liit
<http://www.lastekaitseliit.ee/raamat/mina-olen-enda-oma/>
- Toros, K. (2013). Lapse kaasamise võimalus tema heaolu hindamisse "kolme maja tööriista" näitel. Sotsiaaltöö, 6, 37-41.
- Lapse identiteedi kujunemine ja elulootöömeetodist. Sindi, I. ja Strömpl, J. (2016). Asenduskodus elava lapse identiteedi kujunemise toetamine elulootöö meetodil. Sotsiaaltöö, nr 4.
- Asendushoolduselt elluastuvate noorte uuring (2017). Praxis.
<http://www.praxis.ee/tood/asendushoolduselt-elluastuvate-noorte-uuring/>
- Vanemliku hoolitsuseta laste asendushoolduse poliitika roheline raamat. (2014). EV Sotsiaalministeerium
- Abiks Lastekaitsetöös. Valimik teemakäsitlusi (2012). MTÜ Perede ja Laste Nõuandekeskus. EV Sotsiaalministeerium.

Õppekava rühm Täienduskoolituse standardis: sotsiaaltöö ja nõustamine